

SURİYE KRİZİ SONRASI GÖÇÜN TÜRKİYE’DE BÖLGE EKONOMİLERİNE ETKİLERİ*

Burcu TÜRKCAN**

Öz

Bu çalışmada Türkiye’ye yönelik uluslararası göçün bölgesel ekonomilere etkileri 2015 yılı için farklı sosyoekonomik göstergeler bazında uygulanan çapraz çizelge analizleri ile incelenmektedir. Çalışmanın, uluslararası göçün bölge ekonomileri üzerine etkisine dair Türkiye için yapılmış benzer bir ampirik uygulamanın olmaması noktasında literatüre katkı yapması amaçlanmaktadır. Bu amaçla hazırlanan çalışmanın birinci bölümünde Türkiye’nin uluslararası göç pozisyonu temel istatistikler bağlamında incelenmekte ve kısaca son Suriye kaynaklı göç krizine değinilmektedir. Ardından Türkiye’de uluslararası göçün bölgesel ekonomilere etkileri analiz edilmekte ve sonuç kısmında da bulgular doğrultusunda politika önerileri geliştirilmektedir. Yapılan analizler sonucunda Suriyeli nüfusunun, kampların bulunduğu illerde yaşanabilirliği etkilemediği görülmüştür. Ancak 14 adet Düzey 2 bölgesinde söz konusu nüfus ile işsizlik oranı, enflasyon oranı ve konut fiyatları arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası göç, bölgesel iktisat, çapraz çizelgeler.

* Bu çalışmanın taslak versiyonu International Conference on Gender and Migration’da sunulmuştur.

**Yrd.Doç.Dr., Ege Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, burcu.turkcan@ege.edu.tr

THE IMPACTS OF INTERNATIONAL MIGRATION ON REGIONAL ECONOMIES IN TURKEY

Abstract

In this study, the impacts of international migration on regional economies in Turkey are analysed for the year of 2015, by using contingency tables of some socioeconomic indicators. Since there is a limited number of empirical investigations conducted for this issue in Turkey, this study tries to make some contribution to this literature by using the most recent data and applying an empirical method. By following this aim, in the first section of the study, the international migration position of Turkey is analysed in terms of main statistics and then emergent Syrian crises is handled shortly. Then the impacts of international migration on regional economies in Turkey are empirically analysed and lastly, policy recommendations are developed in the conclusions. As a result of empirical investigations, it was investigated that Syrian refugee population does not affect well-being of regions where refugee camps exist. Moreover, it was handled that there are statistically significant relationships between Syrian refugee population, unemployment rate, inflation rate and residential prices.

Keywords: *International migration, regional economics, contingency tables.*

1. GİRİŞ

Geçmişten günümüze Türkiye, daima yüksek oranlarda uluslararası göç alan bir ülke konumundadır. Özellikle son yirmi yıllık süreçte, Türkiye'nin göç yapısı, düzenli ve düzensiz göçmenler[†], mülteciler[‡] ve geçici olarak koruma altında

[†] Uluslararası Çalışma Örgütü'ne göre düzensiz göçmenler, bir ülkede kalmak için yasal hakkı bulunmayan kişilerdir (ILO, 2004).

[‡] Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Kapsamında mülteciler, Avrupa ülkelerinde meydana gelen olaylar nedeniyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyet veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönmeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiler şeklinde tanımlanmaktadır (Demirel, 2015: 57).

olan⁵ yabancı uyruklular olmak üzere farklı türde göç edenlerden oluşan bir yapıya dönüşmüştür. Dahası 2011 yılında Suriye’de patlak veren iç savaşın ardından Türkiye, dünyada en fazla Suriyeli kabul eden ülkelerden biri konumuna gelmiştir. Bu tarihten itibaren Türkiye hem Avrupa’ya geçiş yapmak isteyen Suriyeliler için bir köprü hem de yerleşmek isteyenler için bir cazibe merkezi haline gelmiştir. Birleşmiş Milletler’in tahminlerine göre Mart 2015 itibariyle Türkiye’deki Suriyeli nüfusu 1,7 milyondan fazladır ve yüksek orandaki kayıtdışı Suriyeli sayısı düşünüldüğünde gerçek rakamın çok daha yüksek olduğu tahmin edilmektedir.

Uluslararası göç hareketleri, ev sahibi ülkede hem bölgesel hem de ulusal anlamda ciddi etkilere yol açan bir sosyoekonomik unsurdur. Uluslararası göç, özellikle işgücü ve konut piyasalarında ciddi etkilere yol açmaktadır. Son yıllarda konut fiyatları ve işsizlik temelli küresel piyasalarda yaşanan makro krizler gözönüne alındığında ise bu iki değişkenin temel belirleyicilerinin analiz edilmesi ayrı bir önem teşkil etmektedir (Demir ve Yıldırım, 2017: 6). Bu konuyla ilgili literatürde pek çok da çalışma vardır. Bunlar içerisinde konu ile ilgili teorik çerçeveyi çizen ilk ayrıntılı çalışma Harris ve Todaro (1970)’dur. Bu çalışma, göçün işgücü ve konut piyasalarına doğrudan ve dolaylı etkileri bulunması sebebiyle önemli bir sosyoekonomik olgu olduğunun altını çizmektedir. Bu teorik çerçeveyi takiben, istatistiksel ve ekonometrik metotların gelişmesi ve uygulamaların özellikle son 25 yılda hız kazanmasıyla birlikte bu ilişkilerin tespitine yönelik birçok uygulamalı çalışma da yapılmıştır. Bunlardan Hofler ve Murphy (1989) 50 bölge üzerinde net göçün işsizlik oranı üzerine etkisini 1960 –

⁵ İçişleri Bakanlığı tarafından yürürlüğe koyulan 30 Mart 2012 tarihli “Türkiye’ye Toplu Sığınma Amacıyla Gelen Suriye Arap Cumhuriyeti Vatandaşlarının ve Suriye Arap Cumhuriyeti’nde İkamet Eden Vatansız Kişilerin Kabulüne ve Barındırılmasına İlişkin Yönerge” ile Suriyeliler için geçici koruma sağlandığı ifade edilmiştir. Son olarak Geçici Koruma Yönetmeliği, Ekim 2014 itibariyle yürürlüğe girmiş ve burada da Suriyeliler ‘geçici koruma’ kapsamında değerlendirilmiştir (Demirel, 2015: 49 – 50).

1979 dönemi için analiz etmiştir. Bulgular göçün, işsizlik düzeyini arttırıcı nitelikte olduğunu işaret etmiştir. Badinger ve Url (2002) ise 1991 yılı için 91 Avusturya bölgesine dair yaptıkları analizde göçün, işsizlik oranının önemli bir belirleyicisi olduğunu tespit etmişlerdir. Patacchini ve Zenou (2007) ise 288 İngiliz bölgesinde 1985 – 2003 zaman aralığında uluslararası göçün geçmiş ve cari değerlerinin bölgesel işsizlik oranını arttırıcı etki yaptığını tespit etmişlerdir. Nygaard (2011) İngiltere’de uluslararası göçün iktisadi etkilerini analiz etmiş ve göçün bölgesel ev fiyatlarını doğrudan ve bölgesel işgücü piyasalarını da ücretler yoluyla (göçmenlerin düşük ücretlere çalışmaları sebebiyle) etkilediği bulgularını elde etmiştir. Buna karşılık Niebuhr (2003) 359 adet Avrupa Birliği Düzey 2 ve Düzey 3 bölgesi için 1986 – 2000 zaman aralığında göçün bölgesel işsizlik üzerine anlamlı bir etkisi olmadığı bulgusuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Stilman ve Mare (2008) ise Yeni Zelanda için yaptıkları çalışmalarında uluslararası göçün bölgesel olarak konut fiyatlarına etkisi olmadığına yönelik sonuçlar bulmuşlardır.

Türkiye için de yapılmış önemli çalışmalar bulunmaktadır. Bunlardan Cengiz (2015), Kilis’e yönelik Suriyeli göçünün mekânsal etkilerini araştırmıştır. Bölgede yaşayan 40 kişi ile yapılan mülakatlar sonucunda Suriyeli göçmenlerin şehirde konut kıtlığına yol açarak kiralarn yükselmesi ve piyasada gıda ve temel ihtiyaçlara yönelik talebin artmasından ötürü de fiyatlar genel seviyesi üzerinde önemli etkilere yol açtıkları tespit edilmiştir. Bahçekapılı ve Çetin (2015) ise Türkiye’de göçmen kamplarının bulunduğu bölgeler üzerine bir araştırma yaparak bu bölgelere yönelik Suriyeli göçmen nüfusundaki artışın, bölgelerdeki işsizlik oranını Türkiye ortalamasının üzerine çektiğini tespit etmişlerdir. Türkiye için yapılmış bir başka önemli çalışma ise Akgündüz, Van den Berg ve Hassink (2015) çalışmasıdır. Suriyelilerin yoğun olarak yaşadıkları 10 kent için yapılan araştırmada diğer 71 il de kontrol değişkeni olarak alınmış ve Suriye krizi kaynaklı uluslararası göçün konut fiyatlarını arttırdığı ancak istihdam üzerinde anlamlı bir etkinin tespit edilemediği ifade edilmiştir. Bir diğer önemli çalışma olarak Del

Caprio ve Wagner (2015) ise Suriyeli göçmenlerin Güneydoğu Anadolu Bölgesinde istihdamın yapısını değiştirdiği bulgusuna ulaşmışlardır. Görüldüğü üzere ilgili literatürdeki çalışmaların çoğu uluslararası göçün işgücü ve konut piyasaları ile fiyatlar genel seviyesine etki ettiğine yönelik bulgularını sunmaktadır.

Bu çalışmada ilgili literatür takip edilerek, uluslararası göçmen hareketlerinin Türkiye’de bölgesel ekonomilere etkileri temel istatistiksel analizler bağlamında incelenmeye çalışılmaktadır. Çalışma, bu alanda Türkiye için yapılmış benzer bir ampirik analizin bulunmaması noktasında literatüre katkı yapmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, çalışmanın ilk bölümünde Türkiye’nin uluslararası göç açısından durumu incelenmekte ve son Suriye eksenli göçmen krizine değinilmektedir. Ardından ikinci bölümde Türkiye’ye yönelik göçmen hareketlerinin bölgesel ekonomilere etkileri çapraz çizelgeler yardımıyla analiz edilmektedir. Son olarak sonuç bölümünde elde edilen bulgular doğrultusunda, ulusal ve bölgesel otoriteler için politika önerileri geliştirilmektedir.

2. Türkiye’nin Uluslararası Göç Pozisyonu

Dünya çapında uluslararası göçmenlerin sayısı 2000 yılında 173 milyon iken 2015 yılına gelindiğinde 244 milyona yükselmiştir. Bu göçmenlerin yaklaşık üçte ikisinin Avrupa (76 milyon) ve Asya’da (75 milyon) yaşadığı belirtilmektedir. Dahası 2015 yılı itibarıyla, dünya çapındaki tüm uluslararası göçmenlerin üçte ikisi (yüzde 67’si) sadece 20 ülkede yaşamaktadır. Uluslararası göçmenlerin en fazla yaşadığı ülke, 47 milyonluk uluslararası göçmen nüfusu ile Amerika Birleşik Devletleri (ABD)’dir. Almanya ve Rusya, 12 milyonluk göçmen nüfuslarıyla dünyanın ikinci ve üçüncü en fazla göçmen barındıran ülkeleri olurken, Suudi Arabistan 10 milyonluk göçmen nüfusu ile dördüncüdür.

2014 yılı itibariyle dünya çapında mültecilerin nüfusu 19,5 milyon olarak tahmin edilirken Türkiye 1,6 milyonluk mülteci nüfusu ile dünya çapında en fazla mülteci barındıran ülke konumuna gelmiştir. Türkiye'yi 1,5 milyon ile Pakistan, 1,2 milyon ile Lübnan ve 1 milyon ile İran takip etmektedir. Dünya çapındaki mültecilerin yarıdan fazlası (yüzde 53) 3,9 milyonu Suriye'den, 2,6 milyonu Afganistan'dan ve 1,1 milyonu Somali'den olmak üzere sadece 3 ülkeden gelmektedir (BM, 2016: 1). Tablo 1'de 2000 ve 2015 yılları için bazı ülkelerin uluslararası göç pozisyonlarına yer verilmektedir.

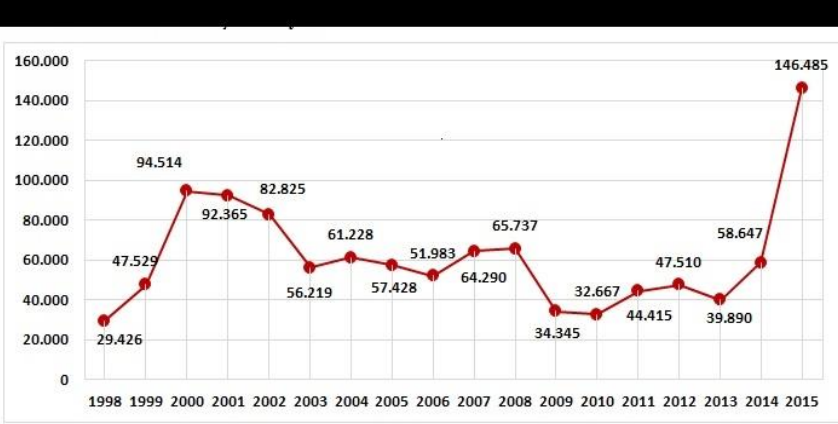
Tablo 1. 2000 ve 2015 Yılları İtibariyle Bazı Ülkelerin Uluslararası Göç Pozisyonları

Ülke	Uluslararası Göçmen Sayısı (Bin Kişi)		Toplam Nüfusun Yüzdesi Olarak Uluslararası Göçmenler		Uluslararası Göçmenlerde Kadın Oranı (Yüzde Olarak)		Uluslararası Göçmenlerin Medyan Yaşı	
	2000	2015	2000	2015	2000	2015	2000	2015
En yüksek sayıda göçmeni barındıran ülkeler								
ABD	34 814,1	46 627,1	2	4	0	1	8	2
Rusya	11 900,3	11 643,3	8	8	0	1	0	3
Almanya	8 992,6	12 005,7	1	5	0	2	0	0
Suudi Arabistan	5 263,4	10 185,9	5	2	3	2	2	3
En yüksek sayıda mülteciyi barındıran ülkeler								
Pakistan	4 181,9	3 629,0	3	2	6	9	4	7
İran	2 803,8	2 726,4	4	3	1	7	9	1
Türkiye	1 281,0	2 964,9	2	4	2	9	4	5
Lübnan	692,9	1 997,8	1	4	9	2	5	2
Dünya Değerleri								
DÜNYA	172 703	243 700	3	3	9	8	8	9

Kaynak: Birleşmiş Milletler, 2016.

Tablodan görüldüğü üzere, en yüksek sayıda göçmen barındıran ülkeler sırasıyla ABD, Rusya, Almanya ve Suudi Arabistan iken 2000 yılından 2015 yılına sıralamanın değişmediği de görülmektedir. En yüksek sayıda mülteciyi

barındıran ülkelere bakıldığında ise Pakistan, İran, Türkiye ve Lübnan karşımıza çıkmakta; Türkiye’nin ise 2000 yılından 2015 yılına mülteci sayısındaki dikkate değer artışla 3. sıradan 2. sıraya yükseldiği göze çarpmaktadır. Şekil 1’de ise 1998–2015 yılları arasında Türkiye’ye gelen düzensiz göçmen sayıları gösterilmektedir.

Şekil 1. Türkiye’deki Düzensiz Göçmen Sayısı

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 2016. <http://www.csgb.gov.tr>

Grafikten görüldüğü üzere Türkiye’de düzensiz göçmen sayısı 1998–2000 yılları arasında artmış, ardından–zaman zaman dalgalanmalar göstermekle birlikte genel bir düşme eğilimine girmiştir. Öte yandan 2010 yılından sonra düzensiz göçmen sayısında artış eğiliminin ortaya çıktığı, özellikle de 2014 yılından 2015 yılına çok ciddi bir sıçrama gerçekleştiği görülmektedir.

2.1. Suriye Krizi ve Türkiye

Suriye’de yaşanan iç karışıklık, 2. Dünya Savaşı’ndan bu yana dünyanın yaşadığı en ciddi insani krizi ortaya çıkarmıştır. İnsani ihtiyaçlar artmakta, nüfus yer değiştirmeleri hızlanmakta ve bir nesil savaş ve şiddete maruz kalarak eğitim ve korunma gibi en temel ihtiyaçlardan mahrum kalmaktadır (Avrupa Komisyonu,

2016: 1). Türkiye de, bu temel insani sıkıntılara duyarsız kalmayarak iç savaştan kaçan Suriyelilere kapılarını açmış ve 29 Nisan 2011 tarihinde ilk kez Suriyeliler toplu halde Türkiye sınırlarından giriş yapmışlardır. Türkiye’de şuan ‘geçici korunanlar’ statüsünde nitelendirilen insan sayısı, hızla artarak 2013 yılına gelindiğinde 600bine ulaşmıştır. Bunların 200bini oluşturulan kamplarda, 400bini ise kampların dışındaki yerleşim yerlerinde yaşayan göçmenlerdir. Hatta Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) tahmin edilen bu rakamların oldukça düşük olduğuna, gerçek rakamın ise çok daha yüksek olduğunu ifade etmektedir (USAK, 2013: 2). 2015 yılına gelindiğinde ise Birleşmiş Milletler’in tahminlerine göre 2013 yılındaki rakamın neredeyse 3 katına denk gelecek şekilde 1.7 milyondan fazla Suriyeli Türkiye’de yaşamaktadır. Yüksek sayıda kayıtdışı Suriyeli bulunduğu göz önüne alındığında bu rakamın çok daha yüksek olabileceği ifade edilmektedir (İçduygu, 2015: 1).

Son yıllarda yaşanan bu Suriye krizi ise pek çok açıdan dikkate değer özellikler taşımaktadır. Öncelikle Suriyelilerin ev sahibi ülkelerdeki sosyal ve iktisadi etkileri gitgide artmaktadır (artan Suriyeli nüfusunun ihtiyaçlarını karşılamak, suç unsurlarıyla mücadele etmek, bölgesel ve ulusal koşulların sürdürülebilirliğini sağlamak temel mücadele alanları olarak görünmektedir). İkincisi, Suriyelilerin başka ülkelere (özellikle Avrupa’ya) geçmek için Türkiye’yi bir köprü olarak kullanması, politik açıdan sorun teşkil etmektedir (İçduygu, 2015: 3). Son olarak, yüksek çocuk ölüm oranları, yüksek kadın ve çocuk istismar oranları gibi bazı insani problemler ortaya çıkmaktadır.

2.2. Türkiye’de Düzey 3 Bölgeleri Açısından Suriye Krizi Sonrası Göçün Değerlendirilmesi

Türkiye daha önce de değinildiği üzere, geçmişten bu yana jeopolitik konumu itibariyle daima yüksek düzeyde uluslararası göçe maruz kalan bir ülke olmuştur.

Diğer taraftan son yıllarda Dünya’daki konjonktürel gelişmelere ve karışıklıklara paralel olarak bu göç trendi de ciddi anlamda artış göstermiştir. Hatta son birkaç yıllık veriler dahi karşılaştırıldığında, bu hızlı artış trendi göze çarpmaktadır. Tablo 2’de, uluslararası göçe yönelik temel bir istatistik olarak yabancılara verilen çalışma izinlerine göre 2011 ve 2014 yılları için ilk 10 il verilmektedir.

Tablo 2. Yabancılara Verilen Çalışma İzni Sayılarına Göre İlk 10 İl

2011		2014	
il	Çalışma İzni Sayısı	il	Çalışma İzni Sayısı
İstanbul	7 760	İstanbul	19 957
Antalya	2 649	Antalya	11 003
Ankara	2 141	Ankara	6 712
İzmir	699	İzmir	2 389
Bursa	431	Muğla	1 570
Kocaeli	387	Bursa	1 532
Muğla	339	Kocaeli	961
Çanakkale	274	Adana	945
Bartın	176	Gaziantep	646
Kastamonu	169	Mersin	579
TÜRKİYE	16 890	TÜRKİYE	52 304

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 2011. <http://www.csgb.gov.tr>

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 2014. <http://www.csgb.gov.tr>

Tablo 2’de görüldüğü üzere 2011 yılından 2014 yılına gelindiğinde İstanbul’da yabancılara verilen çalışma izni sayısı 2 kattan fazla artış gösterirken; Antalya’da yaklaşık 5 kat, Ankara’da yaklaşık 3 kat artış gerçekleşmiştir. Ayrıca aynı tabloda yer alan diğer illerde de 2 kattan daha fazla (yüzde yüzün üzerinde) artış gerçekleştiği görülmektedir.

Tablo 3’te ise bu yıllarda verilen çalışma izinlerinin en çok hangi ekonomik aktivitelere yönelik olduğu görülmektedir.

Tablo 3. İlk 10 Ekonomik Aktiviteye Göre Yabancılara Verilen Çalışma İzni Sayıları (NACE Rev2 Sınıflandırmasına Göre)

2011		2014	
Ekonomik Aktivite	Çalışma İzni Sayısı	Ekonomik Aktivite	Çalışma İzni Sayısı
Eğitim	2 103	Ev işi Aktiviteleri	14 678
Konaklama	2 002	Konaklama	7 825
Hava Taşımacılığı	917	Eğitim	2 474
Yaratıcı Sanatlar ve Eğlence Aktiviteleri	915	Yaratıcı Sanatlar ve Eğlence Aktiviteleri	2 294
Motorlu Taşıtlar ve Motorsikletler Hariç Toptan Ticaret	856	Motorlu Taşıtlar ve Motorsikletler Hariç Toptan Ticaret	2 214
Yönetim Ofisi Aktiviteleri ve Yönetim Danışmanlığı Aktiviteleri	651	Mühendislik	2 042
Ofis Yönetimi, Ofis Destek ve Diğer İş Destek Aktiviteleri	542	Ofis Yönetimi, Ofis Destek ve Diğer İş Destek Aktiviteleri	1 930
Elektrik, Gaz ve Hava Soğutma Arzı	494	Spor Aktiviteleri ve Eğlence ve Rekreasyon Aktiviteleri	1 586
Yiyecek İçecek Hizmetleri Aktiviteleri	475	Motorlu Taşıtlar ve Motorsikletler Hariç Perakende Ticaret	1 627
Motorlu Taşıtlar ve Motorsikletler Hariç Perakende Ticaret	421	Hava Taşımacılığı	1 044

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 2011. <http://www.csgb.gov.tr>

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 2014. <http://www.csgb.gov.tr>

Tablodaki verilere göre 2011 yılında en fazla çalışma izni eğitim alanında alınırken, 2014 yılında ev işine yönelik aktiviteler için (çocuk bakımı, temizlik işleri vb.) çalışma izni alındığı ve bu alanda alınan izinlerin sayısının da takip eden 5 sektördeki çalışma izni sayılarının neredeyse toplamına eşit olduğu görülmektedir. Eğitimin ise geçen 3 senede çalışma izni alınan aktivite alanı olarak 3. sıraya gerilediği görülmektedir. Bu ise, çalışma izni alan yabancı

uyrukluların beşeri sermaye niteliğinde ciddi bir değişimi gözler önüne sermektedir. 2011 yılından 2014 yılına gelindiğinde bilgiye dayalı mesleklerden ziyade düşük nitelikli ve fiziki güce dayalı işlere yönelen bir kayıtlı göçmen profiline doğru ciddi bir kayma olduğu görülmektedir. Tüm bunların yanısıra yabancı uyrukluların imalattan ziyade hizmetler sektörlerinde çalışmak üzere çalışma izni aldıkları görülmektedir.

Bir diğer önemli istatistikî göstergeye Tablo 4’te yer verilmektedir. Bu tabloda İstatistikî Bölge Birimi Sınıflandırmasına (İBBS) göre Düzey 2 bölgelerinde 2014 ve 2015 yıllarında Suriyeli göçmen sayılarına ve oranlarına yer verilmektedir.

Tablo 4. Türkiye’de Düzey 2 Bölgeleri İtibariyle Suriyelilerin Nüfusları ve Bölge Nüfusuna Oranları

Bölge	Toplam Bölge Nüfusu (2014)	Kampların dışında Yaşayan Mülteci Nüfusu (2014)	Kamplardaki Mülteci Nüfusu (2014)	Kamplar Dışında Yaşayan Mülteci Nüfusu (2015)	Kamplarda Yaşayan Mülteci Nüfusu (2015)	Mülteci Nüfusunun Bölge Nüfusuna Oranı (%) (2015)
Gaziantep, Adıyaman, Kilis	2 616 082	271 500	80 664	289 593	96 299	14,8
Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	3 115 681	246 000	40 702	272 579	41 581	10,1
Şanlıurfa, Diyarbakır	3 480 715	175 000	70 827	166 826	102 545	7,7
Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	2 153 921	109 700	8 103	115 085	14 000	6
Adana, Mersin	3 892 850	95 000	11 002	105 054	11 100	3
Konya, Karaman	2 349 170	45 075	0	49 392	0	2,1
Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	1 690 843	1 800	7 549	2 938	7 306	0,6
İstanbul	14 377 018	330 000	0	361 605	0	2,5
Ankara	5 150 072	30 000	0	32 873	0	0,6
Bursa, Eskişehir, Bilecik	3 809 784	20 200	0	22 135	0	0,6
Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	3 522 353	16 900	0	18 519	0	0,5
Antalya, Isparta, Burdur	2 898 240	10 410	0	11 407	0	0,4
Kayseri, Sivas, Yozgat	2 378 052	9 700	0	10 629	0	0,4
İzmir	4 113	13 000	0	14 245	0	0,3

	072					
Türkiye'nin geri kalanı	22 148 051	11 298	0	12 380	0	0,1
TOPLAM	77 695 904	1 385 583	218 847	1 485 261	272 831	2,3

Kaynak: Bahçekapılı ve Çetin, 2015: 6.

26 adet Düzey 2 bölgesi içerisinde en yüksek sayıda Suriyeli–kurulu bir mülteci kampı bulunmamasına rağmen-İstanbul'da yaşamaktadır. 2015 yılı itibariyle Suriyelilerin, bölge nüfusunun %2,5'ünü oluşturduğu görülmektedir. Diğer taraftan kamplarda yaşayan Suriyeli sayısının en yüksek olduğu Gaziantep, Adıyaman ve Kilis bölgesindeki Suriyeli nüfusunun bölge nüfusunun yaklaşık %15'ini teşkil ettiği görülmektedir. Ayrıca Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye Bölgesi'nde nüfusun %10,1'inin; Şanlıurfa ve Diyarbakır bölgesinde %7,7'sinin ve Mardin, Batman, Şırnak ve Siirt bölgesinde %6'sinin Suriyelilerden oluştuğu dikkat çekmektedir. Bu durum ise, Suriyelilerin bölgelerin sosyo-ekonomik yapılarını ne yönde etkilediklerine dair soruları akla getirmektedir. Bunu araştırabilmek adına bazı temel istatistikler bağlamında Suriyeliler ile bölgesel göstergelerin istatistiki ilişkilerini incelemek yerinde olacaktır.

3. Ampirik Analiz: Yöntem ve Veriler

Türkiye'ye gelen Suriyeliler ile bölgesel göstergelerin istatistiki ilişkilerini incelemek üzere öncelikle Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 2015 yılı için illerin yaşanabilirliklerine dair oluşturduğu endeksleri kullanmak, bir değerlendirme yaklaşımı olarak ele alınabilir. TÜİK'in 2015 yılında 81 il için yayınlamış olduğu ve 11 boyutu kapsayan endeks (konut, çalışma hayatı, gelir ve servet, sağlık, eğitim, çevre, güvenlik, sivil katılım, altyapı hizmetlerine erişim, sosyal yaşam ve yaşam memnuniyeti), Yaşam Endeksi olarak adlandırılmaktadır. Yaşam Endeksi, 0 ile 1 arasında değer almakta ve 1'e yaklaştıkça daha iyi bir yaşam düzeyini ifade etmektedir. 2015 yılı için TÜİK'in yaptığı araştırma sonuçlarına göre, Isparta, yaşam endeksinde en yüksek endeks değeri olan 0,6745 ile ilk sırayı alırken; en düşük değer olan 0,2765 ile Muş en son sırayı

almıştır. Aşağıdaki tabloda 2015 yılı itibarıyla Suriyeli nüfusları ve yaşam endeksi açısından Türkiye’nin mülteci kampı bulunan illerin değerlerine yer verilmektedir.

Tablo 5. Mülteci Kamplarının Bulunduğu İllerde Kamplarda Yaşayan Suriyeli Nüfusu ve Bu İllerin Yaşam Endeksleri (2015)

Mülteci Kampı Bulunan İller	Mülteci Nüfusu	Yaşam Endeksi	
		Endeks Değeri	Sıralama
Şanlıurfa	102 545	0,3540	73
Gaziantep	49 956	0,4716	60
Kilis	36 460	0,3954	67
Kahramanmaraş	17 295	0,5328	48
Hatay	15 087	0,4402	64
Mardin	14 000	0,2936	80
Adana	11 100	0,4678	61
Adıyaman	9 883	0,3796	69
Osmaniye	9 199	0,4127	66
Malatya	7 306	0,5188	53

Kaynak: AFAD, 2016. <http://www.afad.gov.tr>

TÜİK, 2016. <http://www.tuik.gov.tr>

Tablo 5’teki değerlerden görüldüğü üzere yaşam endeksi açısından, mülteci kamplarının bulunduğu iller, diğer 81 il açısından geride kalan iller konumundadır. Tablo 5’te ise Kahramanmaraş ve Malatya haricindeki mülteci kampına sahip illerin, yaşam endeksi açısından 0,5’in altında değer sergilediği görülmektedir. Öte yandan bu tablo, illerdeki Suriyeli nüfusu ile illerin yaşanabilirlikleri arasındaki ilişkileri gösterebilmek için tek başına yeterli değildir. Analiz yapabilmek adına daha ayrıntılı bir tabloya ihtiyaç duyulmaktadır.

3.1. Çapraz Çizelgeler

Çapraz çizelgeler, kategorize edilmiş iki değişkenin arasında istatistiki bağımlılık olup olmadığını gösteren tablolatırılmış gösterimlerdir (Newbold, Carlson ve

Thorne, 94: 415). Seçilen örneklemeden elde edilen değerler gözlenen değerler olarak adlandırılırken, bu değerlerden yola çıkarak araştırma evreni için hesaplanan değerler de beklenen değerler olarak adlandırılmaktadır. Bu değerlerin kullanılmasıyla hesaplanan test istatistiğinden yola çıkılarak yapılan önsav sınavı sonucunda ise analize tabi tutulan değişkenler arasında istatistikî bağımlılık olup olmadığına yönelik bir karara varılmaktadır. Çapraz çizelge analizlerinde önsav sınavına yönelik sıfır hipotezi 'değişkenlerin istatistikî olarak bağımsız olması' ifadesini sunarken; alternatif hipotez 'değişkenler arası istatistikî bağımlılık olduğu' yönündedir. Önsav sınavını gerçekleştirmek üzere χ^2 istatistiğinin değeri ise aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır:

$$\chi^2 = \sum [(Gözlenen Değer - Beklenen Değer)^2 / Beklenen Değer] \quad (1)$$

Bu gösterimde birinci toplam işareti tablodaki satır sayısı toplamını ifade ederken; ikinci toplam işareti tablodaki sütun sayısı toplamını ifade etmektedir (Sincich, 1995: 1028). Yukarıda verilen istatistik değerini hesaplayabilmek için Tablo 6'da da gösterildiği üzere öncelikle her bir hücre için beklenen değerler hesaplanmalıdır. Beklenen değerler ise aşağıdaki formül ile hesaplanmaktadır (Sincich, 1995: 1028):

$$\text{Beklenen Değer}_{ij} = (\text{Satır}_i)(\text{Sütun}_j) / n \quad (2)$$

Örnek vermek gerekirse bu formülasyon ile birinci satır birinci sütunda yer alan hücredeki beklenen değeri bulabilmek için birinci satır değerleri toplamı ile birinci sütun değerleri toplamını çarparak gözlem sayısına bölmek gereklidir. Sonuçta hesaplanan beklenen değerler kullanılarak 1. eşitlikteki formülde yerine yerleştirilir ve χ^2 istatistiği hesaplanır. Bu istatistiği karşılaştırmak üzere ise satır sayısının bir farkı ile sütun sayısının bir farkının çarpımı $[(r-1)(c-1)]$ serbestlik derecesi olarak belirlenir.

İllerdeki Suriyeli nüfusunun bölgelere etkilerini analiz edebilmek adına Tablo 6’da bir çapraz çizelge oluşturularak istatistikî anlamlılık araştırması yapılmıştır. Türkiye’de bölgeler itibariyle Suriyeli nüfuslarına dair istatistikler Düzey 2 bölgeleri düzeyinde yayınlanmakta, yaşam endeksleri ise iller (Düzey 3) düzeyinde yayınlanmaktadır. Dolayısıyla kamplarda yaşayan Suriyeli nüfusu verilerinin iller düzeyinde yayınlanmış olmasından yola çıkarak, bu veriler Türkiye geneline dair bir örneklem kabul edilmiş ve bir çapraz çizelge oluşturulmuştur. Çapraz çizelgeye dayalı istatistikî ilişkiyi gözlemleyebilmek adına da iller bünyesindeki kamplardaki sığınmacı nüfusu 15 000’den yüksek ve düşük olanlar olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Ayrıca yine bu iller yaşam endeksi değeri 0,5’ten yüksek olanlar ve düşük olanlar olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

Tablo 6. İller için Sığınmacı Sayısı ve Yaşam Endeksine Dair Çapraz Çizelge

Gözlenen Değerler	Yaşam Endeksi Değeri 0,5’ten Yüksek Olan Bölge Sayısı	Yaşam Endeksi Değeri 0,5’ten Düşük Olan Bölge Sayısı
Kamplardaki Suriyeli Nüfusu 15 000’den Yüksek Olan Bölge Sayısı	1	3
Kamplardaki Suriyeli Nüfusu 15 000’den Düşük Olan Bölge Sayısı	1	5
Hesaplanan Beklenen Değerler		
Kamplardaki Suriyeli Nüfusu 15 000’den Yüksek Olan Bölge Sayısı	0,8	3,2
Kamplardaki Suriyeli Nüfusu 15 000’den Düşük Olan Bölge Sayısı	1,2	4,8
Hesaplanan χ^2 Değeri	0,104	
χ^2 Tablo Değeri (%1 anlamlılık düzeyi)	6,63	
χ^2 Tablo Değeri (%5 anlamlılık düzeyi)	3,84	

Bu çalışmada kritik değerler olarak %5 ve %1 anlamlılık düzeylerine bakılmıştır. Sonuç itibariyle hesaplanan χ^2 değeri, hem %5 hem de %1 düzeyleri için kritik

değerlerin altında kaldığından değişkenler arasında ilişki olmadığını ifade eden sıfır hipotezi kabul edilmelidir. Bu durumda Türkiye’de iller düzeyinde Suriyeli nüfusu ile illerin yaşanabilirlikleri arasında istatistikî olarak anlamlı bir ilişki gözlenmediği söylenebilir.

Öte yandan Tablo 4’te de gösterildiği üzere Suriyeliler sadece kamplarda yaşamamakta, özellikle İstanbul, Ankara ve İzmir gibi şehirlerde mülteci kampları bulunmamasına rağmen yüksek sayıda Suriyeli yaşamaktadır. Dolayısıyla sadece kamplarda yaşayan nüfus ekseninde ve bu iller kapsamında analizi yapmak yeterli olmayacaktır. Bu doğrultuda aşağıdaki tabloda Tablo 4’teki veriler kullanılarak Türkiye’de en fazla Suriyeli nüfusuna sahip ilk 14 Düzey 2 bölgesi için Suriyeli nüfusu ve işsizlik oranlarına dair bir çapraz çizelge oluşturulmuştur. Bölgeleri kategorize etmek adına bu kez Suriyeli nüfusunun bölge nüfusuna oranı Türkiye’deki genel oran olan %2,3’ün üzerinde olan bölgeler ve altında olan bölgeler şeklinde bir ayırım ile yine bu bölgelere dair, Türkiye’nin genel işsizlik oranı olan %10,3’ün üzerinde işsizlik oranı olan bölgeler ve altında olan bölgeler olmak üzere bir ayırım kullanılmıştır. Tablo 7, 2015 yılı değerleri içindir. Bölgelere göre işsizlik oranları Tablo Ek1’de ayrıca verilmektedir. İşsizlik oranının bir değerlendirme ölçütü olarak seçilmesinin temel nedeni Harris ve Todaro (1970) çalışmasında göç ile işgücü arasındaki ilişkiyi işaret eden teorik çerçevedir. Söz konusu çalışmada, ücretlerin arttırılması yoluyla işsizliğin azaltılmasının ve/veya göçün sınırlandırılmasının ekonominin refah düzeyini arttıracacağı ifade edilmektedir. Harris ve Todaro (1970), göçün, işsizlik düzeyini arttırarak yerel halkın gelir düzeyini azaltıcı etki yaptığını ifade etmiştir.

Tablo 7. Düzey 2 Bölgeleri için Suriyeli Nüfusu ve İşsizlik Oranı İlişkisine Dair Çapraz Çizelge

Gözlenen Değerler	İşsizlik Oranı Türkiye Ortalamasının Üzerinde Olan Bölge Sayısı	İşsizlik Oranı Türkiye Ortalamasının Altında Olan Bölge Sayısı
Suriyeli Nüfusunun Bölge Nüfusuna Oranı, Türkiye Nüfusuna Oranının Üzerinde Olan Bölge Sayısı	6	0
Suriyeli Nüfusunun Bölge Nüfusuna Oranı, Türkiye Nüfusuna Oranının Altında Olan Bölge Sayısı	0	8
Hesaplanan Beklenen Değerler		
Suriyeli Nüfusunun Bölge Nüfusuna Oranı, Türkiye Nüfusuna Oranının Üzerinde Olan Bölge Sayısı	2,57	3,42
Suriyeli Nüfusunun Bölge Nüfusuna Oranı, Türkiye Nüfusuna Oranının Altında Olan Bölge Sayısı	3,42	4,57
Hesaplanan χ^2 Değeri	13,98	
χ^2 Tablo Değeri (%1 anlamlılık düzeyi)	6,63	
χ^2 Tablo Değeri (%5 anlamlılık düzeyi)	3,84	

Tablodan görüldüğü üzere hesaplanan beklenen değerler kullanılarak bulunan χ^2 değeri, her iki anlamlılık düzeyinin de üzerindedir. Dolayısıyla sıfır hipotezi reddedilir ve Düzey 2 bölgeleri itibarıyla Suriyeli nüfusu ile işsizlik oranı arasında istatistikî olarak anlamlı bir ilişki bulunduğu ifade edilir.

Uluslararası göçün bölgesel ekonomilerde etkili olduğu düşünülen bir diğer alan daha önce de belirtildiği üzere konut sektörüdür. Bu bağlamda son yaşanan Suriye krizinin Türkiye’deki bölgelerde konut sektörüne etkilerini araştırmak adına Tablo 8’deki bölgeler, Suriyeli nüfusunun bölge nüfusuna oranı ile hedonik konut fiyat endeksi açısından Türkiye’deki görelî durum açısından kategorize edilmişlerdir. Burada da yine örneklem olarak, Türkiye’de en fazla Suriyeli nüfusuna sahip Düzey 2 bölgeleri alınmıştır.

Tablo 8. Düzey 2 Bölgeleri için Suriyeli Nüfusu ve Hedonik Konut Fiyat Endeksi İlişğine Dair Çapraz Çizelge

Gözlenen Değerler	Hedonik Konut Fiyat Endeksi Türkiye Ortalamasının Üzerinde Olan Bölge Sayısı	Hedonik Konut Fiyat Endeksi Türkiye Ortalamasının Altında Olan Bölge Sayısı
Suriyeli Nüfusunun Bölge Nüfusuna Oranı, Türkiye Nüfusuna Oranının Üzerinde Olan Bölge Sayısı	5	1
Suriyeli Nüfusunun Bölge Nüfusuna Oranı, Türkiye Nüfusuna Oranının Altında Olan Bölge Sayısı	0	8
Hesaplanan Beklenen Değerler		
Suriyeli Nüfusunun Bölge Nüfusuna Oranı, Türkiye Nüfusuna Oranının Üzerinde Olan Bölge Sayısı	2,14	3,85
Suriyeli Nüfusunun Bölge Nüfusuna Oranı, Türkiye Nüfusuna Oranının Altında Olan Bölge Sayısı	2,85	5,14
Hesaplanan χ^2 Değeri	10,36	
χ^2 Tablo Değeri (%1 anlamlılık düzeyi)	6,63	
χ^2 Tablo Değeri (%5 anlamlılık düzeyi)	3,84	

Hedonik konut fiyat endeksi, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB) tarafından oluşturulan bir endeks olup; kalite artışından arındırılmış konut fiyat etkisini gözlemleyebilmek için kullanılan bir seridir (TCMB, 2016). Konut fiyat endeksi değeri olarak 12 aylık ortalamalar hesaplanarak analiz için kullanılmıştır. Çapraz çizelgedeki değerlerden yola çıkarak hesaplanan istatistik değerinin %1 ve %5 için tablo değerleri ile karşılaştırılmasından çıkan sonuç; değişkenlerin ilişkili olmadığına yönelik sıfır hipotezinin yine reddedilmesi gerektiğine yöneliktir.

Fiyatlarla ilgili gelişmelere daha genel boyutuyla bakmak adına benzer bir çizelge enflasyon için de oluşturulabilir. Türkiye’de 2015 yılı Aralık ayı itibariyle bir önceki yılın aynı ayına göre enflasyon oranı %8,81 düzeyinde gerçekleşmiştir

(TÜİK, 2016). Bu doğrultuda yine aynı Düzey 2 bölgeleri, Suriyeli nüfusunun bölge nüfusuna oranının Türkiye nüfusuna oranının üzerinde olması ve altında olması ile enflasyon oranının Türkiye ortalamasının üzerinde olması ve altında olması şeklinde kategorize edilerek analize tabi tutulması mümkündür. Öte yandan bu sınıflandırmada Kayseri, Sivas ve Yozgat bölgesi, Türkiye ortalaması ile aynı enflasyon oranını sergilediğinden analiz dışı tutularak, örneklem 13 bölge ile oluşturulmuştur. Bölgelerin enflasyon oranları Tablo Ek1’de verilmektedir.

Tablo 9. Düzey 2 Bölgeleri için Suriyeli Nüfusu ve Enflasyon Oranı İlişğine Dair Çapraz Çizelge

Gözlenen Değerler	Enflasyon Oranı Türkiye Ortalamasının Üzerinde Olan Bölge Sayısı	Enflasyon Oranı Türkiye Ortalamasının Altında Olan Bölge Sayısı
Suriyeli Nüfusunun Bölge Nüfusuna Oranı, Türkiye Nüfusuna Oranının Üzerinde Olan Bölge Sayısı	6	0
Suriyeli Nüfusunun Bölge Nüfusuna Oranı, Türkiye Nüfusuna Oranının Altında Olan Bölge Sayısı	2	5
Hesaplanan Beklenen Değerler		
Suriyeli Nüfusunun Bölge Nüfusuna Oranı, Türkiye Nüfusuna Oranının Üzerinde Olan Bölge Sayısı	3,69	2,30
Suriyeli Nüfusunun Bölge Nüfusuna Oranı, Türkiye Nüfusuna Oranının Altında Olan Bölge Sayısı	4,30	2,69
Hesaplanan χ^2 Değeri	6,95	
χ^2 Tablo Değeri (%1 anlamlılık düzeyi)	6,63	
χ^2 Tablo Değeri (%5 anlamlılık düzeyi)	3,84	

Hesaplanan χ^2 değeri her iki düzey için tablo değerlerinin üzerinde olduğundan, iki değişkenin istatistiki olarak bağımsız olduğunu ifade eden sıfır hipotezi

reddedilmektedir. Dolayısıyla 2015 yılı itibariyle bölgelerdeki Suriyeli nüfusu ile enflasyon arasında da istatistiki olarak ilişki olduğu görülmektedir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Türkiye, uzun yıllardan bu yana hem iç göçün hem de dış göçün yoğun olarak yaşandığı bir coğrafya olmuştur. Özellikle son yıllarda uluslararası arenada yaşanan gelişmeler, Türkiye'yi yurtdışından yoğun bir göçmen akımına maruz bırakmıştır. Yasal ve yasal olmayan yollardan ülkeye giriş yapan göçmenlerin sayısında son dönemdeki bu ciddi artış ise, Türkiye için bölgesel ve ulusal politikalarda ciddi yeniden yapılanmaların gerekliliğini gündeme getirmiştir (Kaya, 2015: 15–16). Bu gerçekten yola çıkarak, uluslararası göçün Türkiye'de bölgesel ekonomilere etkilerini araştırmak amacıyla hazırlanan bu çalışmada, 2015 yılı verileri kullanılarak, özellikle son Suriyeli göçmen krizi ekseninde, uluslararası göçmenlerin bölge ekonomilerine etkileri değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda, çalışmada öncelikle göçmen kamplarının faaliyet gösterdiği 10 il için, göçmen nüfusu ile yaşam endeksi değerleri arasındaki istatistikî ilişki incelenmiştir. Uygulanan çapraz çizelge analizi sonucunda, göçmen kamplarının bulunduğu illerde Suriyeli nüfusunun, illerin yaşanabilirliklerini etkilemediği bulgusu elde edilmiştir. Öte yandan söz konusu kampların bulunduğu illerdeki Suriyeli nüfusunun Türkiye genelindeki nüfusun yaklaşık on ikide biri kadar olduğu göze çarpmaktadır. Eldeki veriler ışığında, İstanbul, Ankara ve İzmir gibi illerde göçmen kampları bulunmamasına rağmen, kamplardaki nüfusun toplamından daha fazla göçmenin yaşadığı da görülmektedir. Ayrıca teorik çerçeve ve ilgili literatür incelendiğinde uluslararası göç hareketlerinin bölgesel ekonomilerde işgücü ve konut piyasaları ile enflasyon göstergelerini etkilediğine yönelik değerlendirme ve bulgular göze çarpmaktadır. Bu gerçeklerden yola çıkarak çalışmada, Suriyeli nüfusunun en yoğun olduğu 14 Düzey 2 bölgesi için 3 ayrı analiz daha yapılmıştır. Bu analizler sonucunda ise, bölgelerdeki Suriyeli

nüfusu yoğunluğu ile işsizlik oranı, enflasyon oranı ve konut fiyatları arasında istatistiki olarak anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür. Bu bulgular ilgili literatürün bulguları ve teorik çerçeve ile de örtüşmektedir.

Bu bulgular doğrultusunda, uluslararası göçmenler konusunda bölgesel politika yapıcılarının dikkatli olmaları gerektiği söylenebilir. Uluslararası göçmenlerin bölgelerdeki işsizlik oranları, enflasyon oranları ve konut fiyatlarını etkiledikleri açıkça görülmektedir. Bu ise özellikle yoğun göçün yaşandığı bölgelerde işsizlik ve enflasyon ile mücadeleye yönelik politikaların uygulanması gerekliliğini gözler önüne sermektedir. Göçmenler, yerel nüfusun yerine ucuz ikame işgücü olabildiklerinden bölgesel ve ulusal işsizlik oranlarında artışa yol açabilmektedirler. Ayrıca göçmenlerin yoğun olarak yaşadıkları bölgelerde artan konut talebi nedeniyle kira fiyatları ve dolayısıyla da konut fiyatları artış göstermektedir. Tüm bunların yanısıra göçmenlerin buldukları bölgelerdeki konut ve gıda talebindeki artışa paralel olarak genel fiyatlar düzeyindeki yükseliş, enflasyon artışını da beraberinde getirmektedir. Tüm bu açıklamalar dikkate alındığında, yoğun uluslararası göçe maruz kalan bölgelerde işsizlik oranının fazlaca yükselmesini önlemek üzere göçmenlerin istihdam içerisinde belli bir oranın üzerine çıkmamasına yönelik tedbirler alınabilir. Ayrıca kayıtdışı istihdamı azaltacak politikalar uygulanarak, yaygın surette kayıtdışı çalışıkları bilinen göçmenlerin bu şekilde istihdamının önüne geçilmesi de işsizlik oranını azaltmak açısından önemli bir uygulama olabilir. Enflasyon açısından değerlendirme yapılacak olduğunda ise, göçmenlerin talebi nedeniyle yükselen iki temel fiyat kaleminden biri olan gıda alanında bir politika geliştirilmesi çok mümkün görünmemekle birlikte, diğer kalem olan konut fiyatlarında bir düzenlemeye gidilebileceği düşünülmektedir. Göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde özellikle kiralardaki aşırı yükselme, konut sahiplerinin göçmen talebinden kaynaklı bir rant elde etmeye başladıklarını gözler önüne

sermektedir. Bu noktada, bu bölgelerde özellikle kiralar için tavan fiyat uygulamasına gidilmesi enflasyonu baskılamak açısından uygun bir seçenek olabilir.

Tüm bunların yanısıra, uluslararası göçe dair bölgesel verilerin henüz zaman serileri oluşturabilecek kadar zengin olmaması nedeniyle, bu çalışmada yalnızca son 1 yıllık dönem için analiz yapılabilmektedir. İlerleyen yıllarda yeni verilerin yayınlanması durumunda istatistikî analiz ekonometrik boyuta taşınarak, değişkenler arasındaki ilişkilerin yönü ve boyutu daha ayrıntılı analiz edilebilecek ve bu doğrultuda daha ayrıntılı politika önerileri geliştirilebilmesi mümkün olacaktır.

KAYNAKÇA

- AFAD. (2016). “Afet Raporu–Suriye”. 12.03.2016 tarihinde <http://www.afad.gov.tr> web adresinden alınmıştır.
- Akgündüz, Y., Van den Berg, M. ve Hassink, W.H. (2015). “The Impact of Refugee Crises on Host Labor Markets: The Case of the Syrian Refugee Crisis”. IZA Discussion Paper, No: 8841.
- Badinger, H. ve Url, T. (2002). “Determinants of Regional Unemployment: Some Evidence from Austria”. *Regional Studies*, 36(9): 977 – 988.
- Bahçekapılı, C. ve Çetin, B. (2015). “The Impacts of Forced Migration on Regional Economies: The Case of Syrian Refugees in Turkey”. *International Business Research*, 8(9).
- Cengiz, D. (2015). “Zorunlu Göçün Mekansal Etkileri ve Yerel Halkın Algısı; Kilis Örneği”. *Turkish Studies*, 10: 101 – 122.

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı. (2011). Yabancılara Verilen Çalışma İzinleri, 06.02.2016 tarihinde <http://www.csgb.gov.tr> web adresinden alınmıştır.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı. (2014). Yabancılara Verilen Çalışma İzinleri. 06.02.2016 tarihinde <http://www.csgb.gov.tr> web adresinden alınmıştır.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı. (2016). Yıllara Göre Düzensiz Göçmen Sayıları. 06.11.2016 tarihinde <http://www.csgb.gov.tr> web adresinden alınmıştır.
- Del Caprio, X.V. & Wagner, M.C. (2015). “The Impact of Syrian Refugees on the Turkish Labor Market”. World Bank Policy Research Paper. No 7402.
- Demir, C. ve Yıldırım, M.O. (2017). “Convergence in House Prices Across OECD Countries: A Panel Data Analysis”. *Ekonomicka Revue – Central European Review of Economic Issues*, 20: 5-15.
- Demirel, C.A. (2015). “Türkiye’deki Suriyeliler: Statüler ve Hükümet Politikaları”, *Göçler Ülkesi*, Derleyenler: Lülüfer Körükmez ve İlkay Südaş. Ayrıntı Yayınları. İstanbul. İçerisinde: 45 – 68.
- Erder, S. ve Kaşka, S. (2012). “Turkey in the New Migration Era: Migrants between Regularity and Irregularity”, *Turkey, Migration and the EU: Potentials, Challenges and Opportunities*, Editörler: Paçası Elitok, S. ve Straubhaar, T., No. 5. ISBN 978-3-937816-94-4: 113 – 132.
- Erdoğan, M. M. 2015. *Türkiye’deki Suriyeliler: Toplumsal kabul ve uyum*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- European Commission (2016). “Syria Crisis – Echo Factsheet”, Humanitarian Aid and Civil Protection. Belçika.
- Harris, J.R. & Todaro, M. P. (1970). “Migration, Unemployment and Development: A Two Sectoral Analysis”. *The American Economic Review*, 60(1): 126–142.

- ILO (2004). Towards a Fair Deal for Migrant Workers in the Global Economy. 01.03.2016 tarihinde <http://www.ilo.org> web adresinden alınmıştır.
- İçduygu, A. (2015). "Syrian Refugees in Turkey – A Long Road Ahead". Migration Policy Institute. Washington. 01.04.2016 tarihinde <http://www.migrationpolicy.org/research/syrian-refugees-turkey-long-road-ahead> web adresinden alınmıştır.
- Kaya, A. (2015). "Giriş: Farklı Göç Türlerini Yaşayan Ülke: Türkiye". *Göçler Ülkesi*, Der. Lülüfer Körükmez ve İlkay Südaş, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Newbold, P. Carlson, W. & Thorne, B. (2013). *Statistics for business and economic*. New York: Pearson.
- Niebuhr, A. (2003). "Spatial Interaction and Regional Unemployment in Europe". *European Journal of Spatial Development*, 5: 1-26.
- Nygaard, C. (2011). "International Migration, Housing Demand and Access to Homeownership in the UK". *Urban Studies*, 48(11): 2211 – 2229.
- Patacchini, E. ve Zenou, Y. (2007). "Spatian Dependence in Local Unemployment Rates". *Journal of Economic Geography*, 169 – 191.
- Sincich, T. (1996). *Business statistics by example*. Canada: Prentice Hall.
- Stilman, S. & Mare, D.C. (2008). "Housing Markets and Migration: Evidence from New Zealand". Motu Working Paper 08 – 06.
- TCMB. (2016). "Konut Fiyat Endeksleri", EVDS, 15.09.2016 tarihinde <http://www.tcmb.gov.tr> web adresinden alınmıştır.
- TÜİK. (2016). "İller için Yaşam Endeksi Değerleri ve Sıralamaları, 2015", 15.09.2016 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr> web adresinden alınmıştır.
- TÜİK. (2016). "Tüketici Fiyat Endeksi Rakamları (2003 = 100)", 15.09.2016 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr> web adresinden alınmıştır.
- USAK. (2013). "Turkey and Syrian Refugees: The Limits of Hospitality". Ankara, Türkiye.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Historically, Turkey has always been a country which has been taking international migration at high rates. Especially over the past two decades, Turkey’s migration landscape has been characterized by mixed flows of irregular and regular migrants, asylum seekers and refugees. Moreover, after the civil war began in 2010 in Syria, Turkey has become one of the most refugee (temporarily protected people) accepting countries. Since 2010, Turkey has been both a bridge for refugees who desire to pass through European countries, and also a settlement where they could survive on. And Turkey is now host to the world’s largest community of international migrants. As to United Nations estimates, Turkey’s refugee population was more than 1.7 million in March 2015 and the large unregistered refugee population may mean that the true rate is even larger.

The recent refugee crisis deserves a high attention due to several reasons. Firstly, the social and economic impacts of Syrians on host countries are growing (meeting the needs of a growing refugee population, preventing criminal issues, sustaining regional and national economic conditions with a large refugee population are the main challenges). Secondly, transit flows of Syrians through Turkey to other parts of the World (especially Europe) have important effects on public and political debates (İçduygu, 2015: 3). And last but not least, some humanitarian problems like high rates of children mortality, high rates of children and women abuses etc. exist. Consequently, international migration (especially Syrian migration) is a critical issue to analyse in Turkey.

In this context, the impacts of international migration on regional economies in Turkey are analysed in this study. Since there is a limited number of empirical investigations conducted for this issue in Turkey, this study tries to make some contribution to this literature by using the most recent data and applying an empirical method. By following this aim, in the first section of the study, the international migration position of Turkey is analysed in terms of main statistics (number of international migrants, migrants as a percentage of total population, age and gender of migrants, irregular migrants as to years) and then emergent Syrian crises is handled shortly. Then the impacts of international migration on regional economies in Turkey are empirically analysed by contingency tables constructed for 2015. And lastly, policy recommendations are developed in the conclusions.

Method

Contingency tables are the tables that expressing the existence of the statistical relationship between two categorized variables (Newbold et al., 1994: 415). A sample is drawn from a population and cross-classification of two variables are made as to a pair of attributes. The hypothesis to be tested is of no association between two variables. By using the observed values from the sample, expected values are calculated and then a χ^2 statistic is computed. This calculated value is then compared with the critical significance level and hypothesis testing is completed.

Findings

Four contingency tables are constructed in this study. Those try to detect the relationships between well-being index, unemployment rate, hedonic residential price index, inflation and Syrian refugee populations in regions for the year of 2015. Findings underline that there is no statistical relationship between Syrian population and well-being level of cities. However, there exist some statistical relationships between Syrian populations and unemployment level, hedonic residential price index and inflation level.

Results

Theoretical background and empirical literature underlines that international migration has several impacts on regional and national economies. It's generally stated that direct impacts of migration are observed in labor and housing markets. Moreover, migrants affect the inflation level by both basic needs consumption and rents. In this study, it's found no statistical relationship between Syrian population and well-being levels of cities where refugee camps exist. However this result is understandable due to the fact that the most of the Syrian population lives outside the camps in Turkey. Hence some more analyses are applied to see the impacts of international migration on regional economies. As a result of empirical findings, international migrants affects the regions' unemployment rates, residential prices and inflation rates. These results point out that regional authorities should be careful about international migration. Migrants (especially Syrians) are substitutes for regional employess; they increase the rents by their high residential demand and their demand on basic needs and rents also affect the inflation level. However, analyses are conducted only for 2015 due to the lack of data. In the case of new data release in next periods, more extensive statistical analyses and/or econometric analyses showing the direction of causality and the magnitude of impacts can be conducted.

EKLER**Tablo Ek 1. En Fazla Suriyeli Göçmenin Yaşadığı Düzey 2 Bölgelerinde İşsizlik Oranı, Enflasyon Oranı ve Hedonik Konut Fiyat Endeksi Değerleri**

Bölgeler	İşsizlik Oranı	Hedonik Konut Fiyat Endeksi (12 Aylık Ortalama)	Enflasyon Oranı (TÜFE, 2003 = 100).
Gaziantep, Adıyaman, Kilis	9,9	225,04	9,38
Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	16,4	168,39	8,96
Şanlıurfa, Diyarbakır	17,5	180,71	8,33
Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	24,8	174,73	8
Adana, Mersin	9,8	184,38	9,47
Konya, Karaman	6,5	180,73	9,18
Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	8	144,87	7,72
İstanbul	12,9	226,9	8,77
Ankara	11,2	171,00	8,61
Bursa, Eskişehir, Bilecik	7,8	158,92	9,28
Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	10,1	159,17	8,89
Antalya, Isparta, Burdur	9,6	188,66	8,84
Kayseri, Sivas, Yozgat	9,7	179,38	8,81
İzmir	15	184,01	9,83

Kaynak: TCMB, 2016. <http://www.tcmb.gov.tr>TÜİK, 2016. <http://www.tuik.gov.tr>